

ASAR QAHRAMONLARI XARAKTERINI O'RGANISH

Xoldorov Iroda Valijonovna

filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori

Farg'ona davlat universiteti

Maxmudova Zilola Muzaffar qizi

Farg'ona davlat universiteti 2-kurs magistranti

Annotatsiya: ushbu maqolada ta'lim usullari va ularni tanlash, asar qahramonlarining xarakterini o'rganish va tahlil qilish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: ta'lim usuli, asar qahramoni, xarakter, asar tahlili, didaktik tahlil, ijobiy qahramon, salbiy qahramon, individual sifatlar.

“Ta'lim usuli yunoncha yo'l degan ma'noni anglatadi, shuning uchun ta'limning belgilangan maqsadiga erishish yo'lidir. Usul – bu ijobiy fazilatlarni rivojlantirish uchun o'quvchilarning ongi, irodasi, his-tuyg'ulari, xatti-harakatlariga ta'sir qilish usulidir. Amalda, vazifa usullaridan birini qo'llash oson emas, balki eng yaxshisini tanlash, ya'ni optimal. Usul tanlash – ta'limning optimal usulini izlash. Optimal – bu ko'zlangan maqsadga tez va oson erishishning eng foydali usulini anglatadi. Ta'lim usulini tanlash quyidagilarga bog'liq:

- a) ta'lim maqsadi va vazifasidan
- b) ta'lim mazmunidan
- c) maktab o'quvchilarining yosh xususiyatlaridan
- d) jamoaning shakllanish darajasidan
- e) maktab o'quvchilarining individual, shaxsiy xususiyatlaridan
- f) ta'lim sharoitidan
- g) ta'lim vositalaridan
- h) pedagogik malaka darajasidan
- i) ta'lim vaqtidan
- j) kiritilgan yakuniy natijalardan”¹

Adabiy asarda tasvirlangan qahramonlarning hayoti, taqdiri misolida o'quvchilarni jamiyatdagi ijtimoiy munosabatlarga tayyorlash ishlari amalga oshiriladi. Turli-tuman taqdirlar bilan bo'ladigan muloqot tavsifi har bir insonga xos fazilatlar umumlashmasi tariqasida badiiy adabiyotda o'z aksini topib kelmoqdaki, bundan keyin ham aksariyat asarlar ana shu masalalarga bag'ishlanadi va bu narsa insoniyatga xos xislatlarning nihoyatda rang-barang jilolarda ekanligidandir. Asar qahramonlarining obrazlari misolida yoshlarni ijtimoiy munosabatlar mazmuni ya'niki, yaxshilik va yomonlik, ezgulik va qabohat kabi bir-biriga zid bo'lgan talaygina tushunchalarning mohiyati bilan tanishtirish jarayoni amalga oshadi.

L.N.Rojina o'rganilgan asar yuzasidan bolalar bilan suhbat o'tkazib, ularning qahramonlarning o'ziga xos fazilatlarini anglanish darajasini o'rganishi zarurligiga e'tiborini berar ekan, “Suhbat bolalarning o'zlarida paydo bo'lgan kechinmalar tavsifi va sabablarini

¹ <https://minikar.ru/uz/health-and-beauty/metod-vospitaniya-predpolagayushchii-polozhitelnyu-ocenku/>

tushunyaptilarmi, yo'qmi, aniqlash imkonini beradi. U ushbu kechinma hikoyani o'qish chog'ida umuman payqalgan-payqalmaganligini bilish uchun ham imkon beradi"²

Badiiy asarni o'qishning zamonaviy usuli o'qituvchi rahbarligida sinfda matnni majburiy tahlil qilishni o'z ichiga oladi. Bu ish printsipli, birinchidan, tarixiy ildizlarga ega, ikkinchidan, badiiy adabiyotning san'at turi sifatida o'ziga xos xususiyatlari bilan shartlangan, uchinchidan, yosh o'quvchilarning san'at asarini idrok etish psixologiyasi bilan belgilanadi.

Ilgari mavjud bo'lgan tushuntirish o'qish usuli o'qituvchidan o'qilayotgan matnga savollar qo'yishni talab qilgan. Savollar aniq xarakterga ega bo'lib, o'quvchiga ishni tushunishga emas, balki o'qituvchiga ham, asarning asosiy faktlarini bolalar o'zlashtirganligiga ishonch hosil qilishda yordam berdi. Darsdagi keyingi umumlashtirishda asarning tarbiyaviy salohiyati ochib berildi.

O'qishni zamonaviy o'qitishda asar bilan ishlashning umumiy printsipli saqlanib qolgan, biroq savollarning mohiyati sezilarli darajada o'zgardi. Endi o'qituvchining vazifasi - bu asarning dalillarini tushuntirish emas, balki bolaga ular haqida mulohaza yuritishni o'rgatish. O'qishga bunday yondashish bilan badiiy asarni tahlil qilishning adabiy asoslari fundamental bo'ladi.

Psixologlar bir nechta odamlarni aniqlaydilar *matnni tushunish darajalari*. Birinchisi, eng yuzaki aytilgan narsani tushunishdir. Keyingi (*ikkinchi*) daraja "nafaqat aytilganlarni, balki bayonotda aytilganlarni" tushunish bilan tavsiflanadi (IA Zimnyaya)

O'qishning mukammal qobiliyati idrok etishning birinchi bosqichlarini to'liq avtomatlashtirishni nazarda tutadi. Grafik belgilarning dekodlanishi malakali o'quvchi uchun qiyinchilik tug'dirmaydi, u butun kuchini asarning obrazli tizimini tushunishga, asarning badiiy dunyosini xayolotda qayta yaratishga, o'z g'oyasini va unga o'z munosabatini tushunishga sarflaydi. Ammo maktab o'quvchisi hali o'qish qobiliyatiga ega emas, shuning uchun u uchun grafik belgilarni so'zlarga aylantirish, so'zlarning ma'nosini tushunish va ularning aloqalarini tushunish juda mashaqqatli operatsiyalar bo'lib, ular ko'pincha boshqa barcha harakatlarga soya soladi. , oddiy dublyajga aylanadi.va asar muallifi bilan mulohaza aylanmaydi. Matnni mustaqil o'qish zarurati, ko'pincha, yangi o'quvchi uchun asarning ma'nosi tushunarsiz bo'lib qolishiga olib keladi. Shuning uchun ham M.R.Lvovning fikricha, asarning birlamchi o'qilishini o'qituvchi bajarishi kerak. Lug'at bo'yicha puxta ish olib borish juda muhim: so'zlarning ma'nosini tushuntirish, aniqlang, qiyin so'zlar va iboralarni oldindan o'qilishini ta'minlang, bolalarni asarni idrok etishga hissiy jihatdan tayyorlang. Shuni esda tutish kerakki, bu bosqichda bola hali ham *tinglovchi*, lekin emas *o'quvchi*. Ishni quloq bilan anglab, u ovozli tarkib va ovozli shaklga duch keladi. O'qituvchi taqdim etgan shakl orqali intonatsiya, imo -ishoralar, yuz ifodalariga e'tibor qaratib, bola mazmunga kirib boradi.

"Adabiy asarni o'rganish bilan bog'liq bo'lgan dastlabki qaydlar Avesto yodgorligidayoq uchraydi. Bevosita turkey muhitda esa buni O'rxun-Ensoy yodgorliklaridagi ayrim ishoralar orqali payqashimiz qiyin emas.

Adabiyot o'qitish metodikasi fani o'tmishdagi boy tajribalarni o'rganish asosida hozirgi zamon maktablaridagi adabiyot o'qitish jarayonini umumlashtiradi. Adabiyot sharq xalqlari, jumladan, o'zbek xalqi

² . Rojina L.N. Maktab o'quvchilarining adabiy qahramonni idrok etish psixologiyasi. M., 1977.- 48-bet

hayotida har doim juda katta ijtimoiy –ma’naviy ahamiyatga ega bo’lgan. Ammo uni o’qitish birdaniga hozirgi holiga kelmagan. Turkiy xalqlar orasida adabiyot o’qitish an’analari juda qadim zamonlarga borib taqaladi.”³

“Har bir odam har qanday boshqa odamdan o’zining individual - psixologik xususiyati bilan ajralib turadi. Bu yerda gap xarakter haqida boradi. “Xarakter” so’zi aynan tarjima qilinganda grekchadan “tamg’a” degan ma’noni anglatadi. Lekin har qanday individual xususiyatlar ham xarakter bo’la olmaydi. Masalan, ko’rish va eshitishning o’tkirligi, tez esda olib qolish bu xarakter emas.”⁴Biz asar qahramonlarini o’rganar ekanmiz turli xislatli, xarakterli obrazlarga duch kelamiz. Ularni turmushdagi insonlarga solishtiramiz yoki ularni atrofdan qidira boshlaymiz. Ular bilan kechadigan vaziyatlarni o’zimizning hayotimiz bilan qiyoslaymiz. Yuqoridagi asar qahramonlarini kuzatadigan bo’lsak, o’ziga xos fe’l-atvorga ega bo’lgan qahramonlarni ko’rishimiz mumkin. O’quvchilarda ularga bo’lgan munosabatlari turlicha bo’lishi mumkin. Kimdir aka to’lqinni yovuz, badjahl, dahshatli deb baholasa, yana kimdir unga shiddatli, zavq-shavqqa to’la deb qarashi ehtimoldan holi emas. Biz insonlarga e’tibor beradigan bo’lsak ham ularning turlicha ekanligiga guvoh bo’lamiz. Ayrimlari o’z agressiv hissiyotlarini tashqi muhitga namoyon qiladi. Bu ,albatta, insondagi xarakterning qanday ekanligiga bog’liq.

“Xarakter deganda mazkur shaxs uchun tipik hisoblangan, faoliyat usullarida namoyon bo’ladigan, tipik sharoitlarda ko’rinadigan va bu sharoitlarga shaxsning munosabati bilan belgilanadigan individual - psixologik xususiyatlar yig’indisi tushuniladi. Xarakter xususiyatlarining namoyon bo’lishi - har bir tipik vaziyat hissiy kechinmalarining individual o’ziga xos xususiyati shaxs munosabatlariga bog’liq. Ikkinchi tomondan, har bir tipik vaziyatdagi harakat sifatleri va individual o’ziga xos usullari shaxs munosabatlariga bog’liq. Xarakterning intellektual, hissiy va irodaviy xislatlarini ajratish mumkin. Xarakter deganda, shaxsda muhit va tarbiya ta’siri ostida tarkib topgan va uning irodaviy faolligida, tevarak atrofdagi olamga (boshqa kishilarga, mehnatga, buyumlarga) o’z - o’ziga bo’lgan munosabatlarda namoyon bo’ladigan individual xususiyatlarini tushunamiz.”⁵Xarakterdagi juda ko’plab xislatlar odamning ish - harakatlarini belgilovchi chuqur va faol mayllar hisoblanadi. Aynan mana shu moyilliklarda esa xarakter xislatlarining undovchilik kuchi namoyon bo’ladi. Odamzod xarakter xislatlarining ana shunday undovchilik kuchi tufayli ko’pincha ob’ektiv sharoitga zid ish qiladi va mutlaqo maqsadga nomuvofiq harakat usullarini qo’llaydi. Qaysidir odamlar bilib turib qiyin vazifani tanlaydilar, ayrimlari esa aksincha. Xarakter xislatlari ma’lum bir tarzda harakat qilishga, ba’zan esa sharoitga qarama - qarshi harakat qilishga undar ekanlar, ular hayotining qiyin daqiqalarida yaxshiroq namoyon bo’ladilar. Xarakter qarshilik ko’rsatuvchi sharoitlar bilan kurashda namoyon bo’ladi va sinaladi. Xarakterni tarbiyalash barkamol avlodni tarbiyalashning markaziy va muhim vazifalaridan biridir. Qat’iyatlilik, tanqidiy qarash, fahm-farosat, kuzatuvchanlik, xushyorlik singari xislatlari – intellektual (aqliy), quvnoqlik, mehribonlik - hissiy - irodaviy xususiyatlarga kiradi.

³ Muhammadjonova G. O’zbek adabiyotini o’qitish metodikasi – Farg’ona 2021 – 42 b.

⁴ <https://fayllar.org/umumiy-psixologiya-v7.html?page=2>

⁵ <https://fayllar.org/umumiy-psixologiya-v7.html?page=2>

3-Sinf darsligidagi “Ertaklar yaxshilikka yetaklar” bo’limida o’quvchilarning qahramonlarga nisbatan xarakterlarini aniqlash uchun ularga yo’llanmalar berilgan. Ya’ni ular ertaklardagi qahramonlarga xos xislatlarni o’quvchilarga tanishtirganlar:

“Ertaklardagi ijobiy qahramonlarga tegishli sifatlar hamda ularning izohini moslashtiring. Qaysi sifatlar dehqonda mavjud? Ularni yozing.

Aqli	Doim to’g’risini aytadigan, aldamaydigan
Mehribon	Xavf-xatardan, qiyinchiliklardan qo’rqmaydigan
Rostgo’y	Mehnatsevar, mehnat qilib qo’rqmaydigan
Epchil	Aql bilan ish ko’radigan, ko’p narsani biladigan
Saxiy	Ishni tez va sifatli bajara oladigan
Mehnatkash	Narsasini hech kimdan qizg’onmaydigan
Jasur	Mehr bilan munosabatda bo’ladigan, g’amxo’rlik qiladigan

Ertakdagi salbiy qahramonlarga tegishli sifatlar hamda ularning izohini moslashtiring. Qaysi sifatlar savdogarda mavjud? Ularni yozing.

Nomard	Odamlarni aldaydigan, doim yolg’on gapiradigan
Va’daboz	Rahm-shafqatni bilmaydigan, odamlarni qiynaydigan
Yolg’onchi	Narsasini hammadan qizg’anadigan
Baxil	Yaxshilikni bilmaydigan, adolatsiz
Dangasa	Birovni kamsitib, ayblab gapiradigan, yolg’on ma’lumotlar to’qiydigan
Zolim	Mehnat qilishnimistamaydigan, yalqov
G’iybatchi	Va’da berib, bajarmaydigan, so’zida turmaydigan

«6

Ushbu jadvalda keltirilgan sifatlar o’quvchilarga “Oltin tarvuz” multfilimini tomosha qildirgandan so’ng berilyaptiki, o’quvchilar o’zlari ko’zlari bilan ko’rgan qahramonlarni mana shu sifatlariga qo’yib xulosa chiqara olishlari uchun. Avvallari o’quvchilar o’qib keyin xulosa qilgan bo’lsalar, hozirda ko’rib yoki eshitib xulosa chiqara olishlari bu zamon talabiga aylandi desak mubolag’a bo’lmaydi. Bu orqali o’quvchilarda ha ko’rish orqali, ham tinglash orqali ham o’rganib, uqib tahlil qila olish qobiliyatini shakllantirilyapti. Shuningdek, darslik davomida ularni o’zlari tahli qilgan xulosani qanday ekanligini isbotlash uchun “javob” tariqasida quyidagi jadval keltirilgan:

“Biz ijobiy va salbiy qahramonlar haqida quyidagi ma’lumotlarni bilishimiz kerak:

Ijobiy qahramon	Salbiy qahramon
Doim yaxshilikni o’ylaydi	Doim yomonlikni o’ylaydi
Boshqalarga mehribon bo’ladi	Boshqalarga rahmsiz bo’ladi

⁶ I.Azimova, K. Mavlonova, S. Quronov, Sh. Tursun, M. Karimova

Atrofdagilarga foyda keltiradi	Atrofdagilarga zarar keltiradi
Hamma narsaga o'z mehnati bilan erishadi	O'z narsasini boshqalardan qizg'anadi

"7

Albatta, o'quvchilarda shu kungacha oz bo'lsada yaxshi-yomonga nisbatan tushunchalar shakllangan. Ular bu tushunchalarini mana shu ta'riflar yordamida yanada kengaytirib mustahkamlaydilar.

Biz asarlarni o'rganib borar ekanmiz, o'quvchilarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini ham shakllantirib borishimiz maqsadga muvofiq bo'ladi. Chunki "Tanqidiy fikrlashni aqliy faoliyatning boshqa shakllaridan farqlash kerak bo'ladi. Ba'zan o'rganilayotgan narsaning teskarisini bilish uni to'la anglashga xizmat qiladi"⁸ Hozirgi kunda o'quvchilarni o'qish va tanqidiy fikrlashga o'rgatish muhim vazifalardan biridir. O'quvchilar yangi ma'lumotlarga duch kelganda uni mustaqil baholay olishlari, turli nuqtai nazardan qarashlari, undan o'z ehtiyojlari va maqsadlari yo'lida foydalanish imkoniyatlari haqida xulosalar chiqarishlari kerak. Bundan tashqari, o'quvchilar o'zlarini qiynayotgan muammolarni hal qilishda tashabbus ko'rsatsa, tanqidiy fikrlash yaxshi rivojlanadi. Tanqidiy fikrlashda o'quvchi voqelikni to'liq tushunadi, tafakkurida tahlil qiladi, reaksiyaga kirishadi. Tanqidiy fikrlash ba'zan aniq voqelikka shubha bilan qarashdir. Ha, ba'zan shubha ham jarayonning rivojlanishiga hissa qo'shadi. Ya'ni "Nega bu?", "Nega bunday emas?" kabi haqiqatga nisbatan shunday savollar paydo bo'ladi va endi u o'z savollariga javob izlay boshlaydi, dalillar to'playdi. O'qish darslarida badiiy asarlarni tahlil qilish jarayonida tanqidiy qarashlar, ayniqsa, muhimdir. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish murakkab jarayondir. Tanqidiy fikrlash savol berish va hal qilinishi kerak bo'lgan muammoni aniqlashdan boshlanadi. Ijobiy natijaga erishish uchun o'quvchi eng avvalo sinfdan muayyan muhitni yaratishi kerak. Xususan,

- 1) o'quvchilarga fikrlash imkoniyatini berish;
- 2) turli g'oya va fikrlarni qabul qilish va rag'batlantirish;
- 3) har bir o'quvchini tanqidiy fikrlay olishiga ishontirish;
- 4) o'quv jarayonida o'quvchilarning faolligini ta'minlash;
- 5) munozaralar uchun imkoniyat yaratish;
- 6) paydo bo'lgan tanqidiy fikrlarni qadrlash;

Ma'lumki, inson ongining fikrlash jarayonida faolligi uning tomonidan bevosita kuzatilmaydi. Bu jarayonni bevosita adabiy ta'lim bilan bog'lab aytish mumkin. O'quvchi ta'limning har bir bosqichida o'rganilayotgan adabiy asar qahramonlarini o'ziga xos tarzda idrok etadi. Masalan, 7-11 yoshli o'quvchilar adabiy qahramonning shaxsiyati va xulq-atvori bilan tanishadilar, uning umumiy axloqiy fazilatlarini o'rganadilar. Ularning xulosalari ko'pincha bir yoqlama bo'lib, asardagi voqealar asosida keskin tuzilgan. Bola asar qahramonlari bilan birga sarguzashtlarda qatnashar ekan, uni qahramonning shaxsiy fazilatlaridan ko'ra matndagi manzara va hodisalar qiziqtiradi.

1. Foydalanilgan adabiyotlar

⁷ I. Azimova, K. Mavlonova, S. Quronov, Sh. Tursun, M. Karimova Ona tili o'qish savodxonligi (darslik)

⁸ Ubaydulloyeva U. Ta'lim jarayonida Abdulla Oripov hayoti va ijodini axborot texnologiyali vositasida o'rganish - 2018

2. Abduvaliyeva, N. A. (2020). SOME FORMS OF REFERENCE (ADDRESSING) IN UZBEK DRAMAS. *Theoretical & Applied Science*, (1), 23-26.
3. Alisherovna, A. N. (2022). LEXICAL-SEMANTIC ANALYSIS OF PERSIAN-TAJIK ACQUISITIONS USED IN GHAZALS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(10), 925-932.
4. Alisherovna, A. N. (2022). LEXICAL-SEMANTIC ANALYSIS OF PERSIAN-TAJIK ACQUISITIONS USED IN GHAZALS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(10), 925-932.
5. Alisherovna, A. N. (2023). METHODS OF SPEECH DEVELOPMENT OF STUDENTS IN PRIMARY CLASSES. *Open Access Repository*, 4(3), 1019-1023.
6. Baydjanov, B. (2021). HIGHER EDUCATION PROSPECTS AND ISSUES OF DEVELOPING INFORMATION SECURITY CULTURE AMONG STUDENTS (ON THE EXAMPLE OF FERGANA REGION): <https://doi.org/10.47100/conferences.v1i1.1284>. In *RESEARCH SUPPORT CENTER CONFERENCES* (No. 18.05).
7. Baydjanov, B. K. (2022). Methodology of Pedagogical Science and its Axiological Possibilities. *American Journal of Social and Humanitarian Research*, 3(10), 352-363.
8. Jo'rayev Vohid Tojimamatovich, A. M. (2022). Working With Geospatial and Descriptive Data in A Geoinformation System. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 11, 113-116.
9. Kholdorova, I. (2019). SEMANTIC ANALYSES OF GENERATIVE LEXEMES WITH "BIRTH" AND "DEATH" SEMESIN THE UZBEK LANGUAGE. *Theoretical & Applied Science*, (10), 362-364.
10. Kochkorbaevna, K. B. (2022). FORMATION OF MORPHOLOGICAL COMPETENCE OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN IN THE LESSONS OF THE NATIVE LANGUAGE. *Gospodarka i Innowacje.*, 22, 56-60.
11. Kochkorbaevna, K. B. (2022). The Role and Importance of People's Oral Creativity in the Development of Primary School Student Speech. *International Journal of Innovative Analyses and Emerging Technology*, 2(4), 57-61.
12. Kochkorbaevna, K. B., & Gulomova, O. (2022). Technologies for teaching students to think independently in the process of analyzing literary texts based on an innovative approach. *International Journal Of Culture And Modernity*, 13, 115-120.
13. Kochkorbaevna, K. B., & Hilola, I. (2022). Developing Pedagogical Abilities In Students Through Introducing Modern Forms And Methods Of Education In The Mother Tongue Teaching Process. *International Journal Of Culture And Modernity*, 13, 1-3.
14. Muhammedkadirovna, G. D. (2022). Main Categories of Media Text. *International Journal of Discoveries and Innovations in Applied Sciences*, 2(4), 63-68.
15. Mukhammedkadirovna, G. D. (2023). ABOUT INDIVIDUAL STYLES. *Open Access Repository*, 4(3), 730-736.
16. Mukhtoraliyevna, Z. S. (2022). INFORMATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 162-165.

17. Mukhtoralievna, Z. S., & Saminjanovna, M. S. (2022). Formation of Future Primary School Teachers Skills to Use Project Activities. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 6, 346-353.
18. Muxtoraliyevna, Z. S. (2023). BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARINING IMLOSI USTIDA ISHLASHDA DIDAKTIK O 'YINLARDAN FOYDALANISH. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(2), 473-478.
19. Rakhmonberdiyevna, T. S. (2022). RESEARCH OF CREATIVE ACTIVITY OF THE FUTURE PRIMARY CLASS TEACHER. *Conferencea*, 155-157.
20. Raxmonberdiyevna, T. S., & Shavkatjonqizi, S. M. (2021). Methods for the development of stochastic competence in mathematics lessons at school. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 863-866.
21. Tojimatovich, J. V. (2023). CONCEPT AND ESSENCE OF INFORMATION SECURITY. *Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal*, 2(4), 643-647.
22. Tojimatovich, J. V. (2023). Digital Transformation of Educational Management System. *Web of Semantic: Universal Journal on Innovative Education*, 2(4), 202-206.
23. Toshboyeva, S. R. (2020). Competent approach in teaching probability theory and mathematical statistics. *EPRA International Journal of Research and Development (IJRD)*.
24. Valijonovna, K. I. (2023). The Significance of Didactic Games in the Development of Written Speech in Children. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 17, 139-142.
25. Valijonovna, X. I. (2023). AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VOSITALARI ASOSIDA SAVOD ORGATISHGA OID KICHIK YOSHDAGI BOLALARNING KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(4), 524-530.
26. Xoldarova, I. V., & Barakayeva, M. M. qizi. (2023). BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INTERFAOL DARSLARGA QO'YILADIGAN TALABLAR. *Innovative Development in Educational Activities*, 2(5), 265-270.
27. Xoldarova, I., & Akbarova, M. (2023). AXBOROT TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA OQITISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA. *Евразийский журнал академических исследований*, 3(5 Part 2), 155-160.
28. Zokirova Sohiba Mukhtoralievna, & Soliyeva Mohigul Madaminxon kizi. (2023). Mnemotechnique Techniques in Pedagogical Work with Primary School Students. *Texas Journal of Philology, Culture and History*, 17, 77-84.
29. Zokirova, S. M. (2016). About the congruent phenomenon in the contrastive linguistics. *Sciences of Europe*, (8-2 (8)), 45-46.
30. Zokirova, S. M. (2020). Ta'limda axborot texnologiyalarining vujudga kelish tarixi. *Молодой ученый*, (18), 586-587.

31. Байджанов, Б. Х. (2020). Таълим жараёнида илғор хорижий тажрибаларни самарали қўллаш механизмлари. *Science and Education*, 1(2), 514-519.
32. Газиева, Д. М. (2020). МЕДИАТЕКСТ И ЗАКОНОМЕРНОСТИ ТЕКСТООБРАЗОВАНИЯ. In *ПРОБЛЕМЫ ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 141-146).

